

„Amint azt ti is tudjátok, ezeknek tanítása hamis, ez azt is jelenti, hogy az új prófécia balgaságát már az egész világ elveti, ezért elküldöm hozzátok a boldog emlékű Apollinarisznak, az ázsiai Hierapolisz egykori püspökének iratait.”

Egy kötetet állított össze Domnushoz, mivel ez az üldözések alatt áttért a zsidóságba; egy másikat pedig arról az evangéliumról, amely Péter neve alatt maradt ránk. Könyvet írt a khilíki Rhoszosz egyházához, mely az említett evangélium olvasása következtében eretnekké vált. Mindenfelé elszórtan olvasnak tőle még egy rövidke levélkét, mely megfelelt szerzője sajátosságos önmegtartóztatásának és mértékletes életének.

XLII.

APOLLONIUS, Róma városának szenátora, akit Commodus császár alatt saját szolgája jelentett fel keresztény hite miatt, akkor ő kijárta, hogy bemutathassa hitének ésszerűségét. Egy jeles könyvet állított össze, amit aztán a szenátusban felolvasott. Mindazonáltal Krisztus mellett tett vallomásaért fővesztésre ítélte őt a szenátus, mert régi törvény náluk, hogy tagadás nélkül nem bocsájtják szabadon a keresztényeket, akik egyszer már az ő ítélőszékük elé kerültek.

XLIII.

THEOPHILOSZ, a palesztinai Caesarea püspöke (egykoron Stratón tornya). Severus alatt azok ellen, akik a hold szerinti tizennegyedik napon a zsidókkal együtt ülik meg a húsvétot, a többi püspökkel egyetemben zsinatra jött össze, és egy igen hasznos levelet írt ebben az ügyben.

XLIV.

BAKKHÜLOSZ, Korintus püspöke, ugyancsak Severus császár idejében aratott elismerést. Egy remek stílusban megírt könyvet állított össze az Ázsiában élő összes püspök megnyilatkozásaiból a húsvét megünneplésével kapcsolatban.

XLV.

POLÜKRATÉSZ, az efezusiak püspöke, együtt a többi ázsiai püspökkel egy zsinati levelet írt meg Victor, római püspök ellen, ők mindannyian a régi szokásnak megfelelően a hold szerinti tizennegyedik napon a zsidókkal együtt ülték meg a húsvétot. Levelében magát János apostol tanítványának mondja, és hogy ő csak a régiek tekintélyét követi, de mindezzel kapcsolatban idézzünk tőle egy rövidke részletet:

„Mi pedig sértetlenül ülünk meg ezt a napot, semmit sem teszünk hozzá, de semmit sem veszünk el belőle, mert Ázsiában igen nagy, az egyház alapjait megvető tekintélyek nyugosznak, akik az Úr napján fel fognak támadni, amikor eljön az egekből fenségében, és feltámaszt minden szentet. Fülöpről, a tizenkét apostol egyikéről beszélek, aki Hierapoliszban nyugodott el, ugyanitt két leánya, akik mint szüzek érték meg az öregkort, és egy harmadik leánya is, aki telve volt Szentlélekkel, Efezusban nyugodott el. Éppenúgy János is, aki az Úr kebelén nyugodott, majd pedig az ő főpapja lett, homlokán hordozta az aranylemezt, vértanúként és tanítóként tiszteljük itt, ő is Efezusban nyugodott el. Vagy Polikárp püspök és vértanú, aki Szmirnában nyugszik, valamint Thraszeasz püspök és vértanú, aki Euméniából származott, és most ő is Szmirnában pihen. Egyáltalán

szükséges ezek után még megemlítenünk Szagarisz püspök-vértanút, aki Laodikeiában alussza álmát, vagy a boldog emlékü Papüroszt és Melitont, a Szentlélekkel eltöltött szűz férfit, aki mindenkor az Úrnak szolgált, és Szárdeszben helyezték nyugalomra, és ott várja feltámadását az Úr eljövetelekor? Ezek mindannyian a Hold szerinti tizennegyedik napon ülték meg a húsvétot, az evangéliumi hagyománytól semmiben sem tértek el, és mindenkor követték az egyházi szabályokat. Én Polükratész is, aki a legkisebb vagyok a tanításban mindannyiok között, kik itt a közelemben vagytok, akiket én csak követek – itt ugyanis ezeddig hét püspök volt, és én vagyok a nyolcadik –, mi mindannyian akkor ültük meg a húsvétot, amikor a zsidó nép tartotta a kovásztalant. Ezért testvéreim, én aki hatvanöt esztendőig megértem az Úrban, akit az egész földkerekségről olyan sok testvér tanított, aki az egész írást végigtanulmányozta, én nem ijedek meg attól, aki minket megfenyeget. Mert a mi nagy példaképeink azt is mondották: Inkább kell engedelmeskedni az Istennek, mint az embereknek.”

Ezeket itt most azért idézem, hogy ennek a férfinak nagyságát és tekintélyét ezen rövidke írásán keresztül is megláttassam. Severus császár idejében munkálkodott, ugyanazon időkből, amikor Jeruzsálemben Narkisszosz.

XLVI.

HERAKLITOSZ, Commodus és Severus császárok idejében az apostoli iratokhoz magyarázatokat írt.

XLVII.

MAXIMOSZ, szintén ezen időkből lett ismertté azon kérdésre adott válasza folytán, hogy honnan van a rossz, és hogy az anyagot is az Isten teremtette. Egy jeles kötetében mindezt kifejtette.

XLVIII.

KANDIDOSZ, a fentebb említett császárok idejében az egyik legszebb értekezést bocsájtotta közre a hatnapos teremtéstörténetről.

XLIX.

APPIÓN, Severus császár idejében ugyancsak a hatnapos teremtéstörténetről írt egy értekezést.

L.

SEXTUS a feltámadásról írt egy könyvet Severus császár idejében.

LI.

ARABIANOSZ ugyanezen császár idejében közreadott egy könyvet a keresztény tanításhoz tartozó legfontosabb tételekről.